

GŁOSY NADESŁANE

MARIA CZEREPANIAK-WALCZAK

ORCID: 0000-0002-7565-5904

Uniwersytet Szczeciński

E-mail: malwa_@interia.eu

EWA BOCHNO

ORCID: 0000-0002-9841-3510

Uniwersytet Zielonogórski

E-mail: E.Bochno@ips.uz.zgora.pl

OD POMYSŁU PRZEZ WYSTĄPIENIE DO PUBLIKACJI. ZESZYTY FORUM MŁODYCH PEDAGOGÓW PRZY KOMITECIE NAUK PEDAGOGICZNYCH PAN

WPROWADZENIE

Inspiracją do napisania tekstu stało się dla nas opublikowanie kolejnego Zeszytu Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. **Zeszyt pt. *Pułapki badań nad edukacją*, zredagowany przez Katarzynę Maliszewską i Łukasza Michalskiego**, wydany przez Wydawnictwo Adam Marszałek i dofinansowany przez Uniwersytet Śląski w Katowicach, jest już XXI tomem w serii publikacji wydawanych jako pokłosie Letnich Szkół Młodych Pedagogów im. Marii Dudzikowej.

Wydanie tej publikacji sprawiło, że **postanowiliśmy przybliżyć/przypomnieć, w odniesieniu do pomysłu Prof. Marii Dudzikowej, która przez ćwierć wieku kierowała Letnimi Szkołami Młodych Pedagogów przy KNP PAN, czym jest i jaką rolę pełni praca nad Zeszytami.**

OD POMYSŁU DO WYSTĄPIENIA

Opisanie idei Zeszytów LSMP nie jest sprawą łatwą, gdyż nie są one publikacją pokonferencyjną, lecz efektem długotrwałej, ponadrocznej pracy nad wybra-

nym zagadnieniem. Wymaga to przypomnienia (choćby skrótowego) idei Letniej Szkoły Młodych Pedagogów, gdyż w nią wpisana jest również praca nad kolejnymi Zeszytami. Jak można przeczytać w corocznych zaproszeniach na Szkołę:

Celem Letnich Szkół jest wspieranie i stymulowanie rozwoju naukowego Młodych: pedagożek i pedagogów, w ramach którego tworzone są okazje do uzupełniania i pogłębiania wiedzy, wzbogacania własnego warsztatu badawczego, a także możliwości debiutów naukowych oraz promowania najzdolniejszych. Ważne jest również tworzenie warunków sprzyjających autentycznej integracji środowiska, pracy w dobrej atmosferze i zacieśnianiu więzi międzypokoleniowych. Zajęcia odbywają się w kilku, wypróbowanych już formach, a więc poprzez wykłady, dyskusje panelowe, warsztaty i prezentacje naukowe zaproszonych gości – autorytetów w dziedzinie nauk humanistycznych i społecznych, rozmowy i konsultacje z nimi, problemowe seminaria w małych grupach, wystąpienia i prezentacje dorobku młodej kadry pedagogicznej.

Jednym z kluczowych elementów LSMP są wystąpienia Młodych, nazwane *Giełdą (P)różności*. Praca nad przygotowaniem każdego wystąpienia rozpoczyna się na długo przed rozpoczęciem każdej ze Szkół. Pierwszym etapem są¹ konsultacje tytułu i celu wystąpienia. Zawsze jest to połączone z przynajmniej jedną, a nieraz kilkoma rozmowami bezpośrednimi, telefonicznymi bądź mailowymi. Zasadę tych konsultacji wprowadziła Maria Dudzikowa. Bardzo dbała o jakość przygotowywanych tekstów, ich zgodność w tematykę danej Szkoły oraz zainteresowaniami Młodej lub Młodego. Dopiero po tej akceptacji uczestniczka lub uczestnik może przystępować do przygotowywania wystąpienia.

Następnie przed rozpoczęciem Szkoły każda uczestniczka i każdy uczestnik we wrześniu wysyła tekst swojego wystąpienia. Przed rozpoczęciem LSMP każde wystąpienie jest czytane i konsultowane z Zespołem Konsultacyjnym. Wcześniej zespół ten tworzyły panie Profesor: Maria Dudzikowa, Maria Czerepaniak-Walczak i Elżbieta Tarkowska. Obecnie są to: Maria Czerepaniak-Walczak i Ewa Bochno. W czasie Szkoły Młodzi pracują nad swoimi wystąpieniami. Taka żmudna praca stanowi bardzo ważne doświadczenie. Młodzi doświadczają, często pierwszy raz, że ich problemy naukowe są ważne nie tylko dla nich. Daje to niepowtarzalną okazję do współpracy opartej na zaufaniu, w której sukces każdej z uczestniczek i każdego z uczestników LSMP zależy od działań wielu osób. Wynika to z tego, że zaufanie staje się „warunkiem koniecznym, a jednocześnie produktem udanej współpracy”². Współpraca ta stanowi rusztowanie bycia w kul-

---

¹ O pracy nad przygotowaniem wystąpień na LSMP można przeczytać w D. Bis, K. Braun, M. Jeziorański, *Od pomysłu do wystąpienia, czyli o intelektualnej wyprawie przygotowujących referaty*, [w:] *Naukowa Wspólnota uczących się. XXX-lecie Letniej Szkoły Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN*, red. E. Bochno, A. Korzeniecka-Bondar, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Lublin 2016.

² P. Sztompka, *Zaufanie. Fundament społeczeństwa*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2007, s. 138.

turze, ponieważ „sposobu życia oraz strategii rozwijania umysłu nie uczymy się bez wsparcia”³. Z kolei wsparcie daje poczucie bezpieczeństwa, determinuje działanie naukowe w teraźniejszości i zarządzanie własną aktywnością badawczo-dydaktyczną w przyszłości.

Tak przygotowane teksty są prezentowane w czasie plenarnych wystąpień i dyskusji w gronie uczestniczek i uczestników Szkoły. Nie są to typowe prezentacje konferencyjne, ale wystąpienia połączone ze wspólną dyskusją oraz późniejszymi indywidualnymi lub grupowymi konsultacjami z Mistrzami – profesorami zaproszonymi na daną Szkołę. Jest to o tyle istotne, że pozwala dostrzec inne niż własna perspektywy, sprzyja uwalnianiu się od stereotypów, od balastu przyzwyczajzeń i wyjściu poza rutynowe działania. Jest rzeczywistym uczeniem się pracy nad tekstem i pracy z tekstem. Wynika to z tego, że „porządek – podobnie jak nieporządek – zależy od punktu widzenia: aby dojść do uporządkowanego zrozumienia ludzi i społeczeństw, trzeba dysponować kilkoma punktami widzenia, które są dostatecznie proste, by umożliwić rozumienie, zarazem jednak dostatecznie złożone, by pozwolić nam zawrzeć w naszych poglądach skalę i głębię ludzkiej różnorodności”⁴. Kolejnym etapem pracy Młodych uczestniczących w Szkole jest przygotowanie tekstu do publikacji.

OD WYSTĄPIENIA DO PUBLIKACJI

Ważnym dorobkiem LSMP są Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów⁵. Są one tworzone pod redakcją osób zaangażowanych w organizację danej Szkoły. Najczęściej jest to Sekretarz Szkoły, osoba pełniąca przez rok funkcję Prezydenta/ty Forum Młodych Pedagogów. Tylko raz ta zasada została złamana i Zeszyt był redagowany przez kogoś innego. Do tej pory wszystkie (poza pierwszym, który recenzowany był przez prof. M. Szymańskiego) Zeszyty ukazały się po recenzji Profesor Marii Dudzikowej. Pani Profesor zawsze z ogromną starannością recenzowała i w razie potrzeby ponownie pracowała z Młodym nad tekstem – przekazywała uwagi oraz wskazywała tropy literaturowe.

---

³ J. Bruner, *Kultura edukacji*, przeł. T. Brzostowska-Tereszkiewicz, Wydawnictwo Universitas, Warszawa 2006, s. 133.

⁴ C.W. Mills, *Wyobraźnia socjologiczna*, przeł. M. Bucholc, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 220.

⁵ Szerzej o tym można przeczytać w: M. Chutorąński, J. Moroz, O. Szwabowski, *O idei Zeszytów Naukowych Letniej Szkoły Młodych Pedagogów*, [w:] *Naukowa Wspólnota uczących się. XXX-lecie Letniej Szkoły Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN*, red. E. Bochno, A. Korzeniecka-Bondar, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Lublin 2016.

W tym miejscu warto przypomnieć, że „**pierwszy Zeszyt Naukowy Forum Młodych Pedagogów ukazał się z inicjatywy Prof. M. Dudzikowej w 1998 roku**. Był to podwójny numer wydany pod redakcją Małgorzaty Cackowskiej, Renaty Wawrzyniak i Stanisława Kowala. Z wydaniem tego numeru redaktorzy mieli kłopoty finansowe i organizacyjne. Dzięki ogromnemu zaangażowaniu i determinacji Małgorzaty Cackowskiej udało się plany wydawnicze pomyślnie zrealizować i zaprezentować Zeszyt na III Ogólnopolskim Zjeździe Pedagogicznym w Poznaniu. Tym niespodziewanym »wyczynem« Pani Redaktor wzbudziła ogromną radość i zachwyty uczestników Zjazdu»⁶.

Dzięki Zeszytom Naukowym Młodzi mają okazję zaprezentować swoje teksty, a Sekretarz Szkoły, samodzielnie bądź w zespole jako redaktor danego Zeszytu, ma okazję doświadczyć pracy redakcyjnej. Dla wielu z nich były to pierwsze doświadczenia w tworzeniu tekstów naukowych i w redagowaniu prac zbiorowych, które z pożytkiem wykorzystują w swoich karierach akademickich, w osiąganiu kolejnych stopni i tytułu naukowego.

Do tej pory, przy wsparciu finansowym Gospodarzy danej Szkoły, ukazało się ich aż dwadzieścia (pierwszy numer był podwójny).

Oto zestawienie bibliograficzne Zeszytów Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN:

- ✓ Małgorzata Cackowska, Renata Wawrzyniak, Stanisław Kowal (red.), *Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 1–2*, Zakład Usług Poligraficznych DRUK-TOR, Toruń 1998;
- ✓ Józef Górniewicz (red.), *Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 3*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Olsztyn 1999;
- ✓ Magdalena Błędowska, Joanna Michalak (red.), *Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 4*, Wydawnictwo „Dajas”, Łódź 2000;
- ✓ Tomasz Bajkowski, Krzysztof Sawicki (red.), *Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 5*, Wydawnictwo Trans Humana, Białystok 2001;
- ✓ Justyna Dobrołowicz (red.), *Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 6*, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce 2002;

---

⁶ Ewa Bochno, Ewelina Bochno, „Dobra wasza gwiazdą ptaki. I tego trzymać się trzeba...” – *trochę historii Letnich Szkół Młodych Pedagogów*, [w:] *Naukowa Wspólnota uczących się. XXX-lecie Letniej Szkoły Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN*, red. E. Bochno, A. Korzeniecka-Bondar, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Lublin 2016, s. 79.

- ✓ Lidia Marek, Mariola Gańko-Karwowska (red.), *Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 7*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2003;
- ✓ Agnieszka Domagała-Kręcioch, Zofia Szarota (red.), *Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 8*, Oficyna Wydawnicza „Text”, Kraków 2004;
- ✓ Mirosława Nyczaj-Drag, Agnieszka Olczak (red.), *W poszukiwaniu nowoczesnej szkoły. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 9*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2005;
- ✓ Anna Weissbrot-Koziarska, Joanna Janik (red.), *Profesjonalizm zawodu nauczyciela. Konteksty teoretyczne i empiryczne. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 10*, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2006;
- ✓ Julita Błasiak, Ewa Gęsiorowska, Justyna Kowal (red.), *Rodzina i inne grupy społeczne jako środowiska wychowawcze. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 11*, Wydawnictwo Sowa, Warszawa 2007;
- ✓ Renata Wawrzyniak-Beszterda (red.), *Wokół zagadnień wychowania – aspekty teoretyczne i przyczynki empiryczne. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 12*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2008;
- ✓ Renata Borzyszkowska, Ewa Lemańska, Przemysław Grzybowski (red.), *Edukacja a praca. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 13*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2009;
- ✓ Sylwia Jaskuła (red.), *Sztuka w służbie edukacji. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 14*, Wydawnictwo PEDAGOGIUM, Warszawa 2010;
- ✓ Anna Gajdzica, Aleksandra Minczanowska, Małgorzata Stokłosa (red.), *Orientacje jakościowe w badaniach pedagogicznych. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 15*, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2011;
- ✓ Bartosz Dąbrowski (red.), *Dążenie do mistrzostwa. Z doświadczeń warsztatu naukowego dużych, średnich i małych badaczy. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 16*, Wydawnictwo Uniwersytetu UMCS, Lublin 2012;
- ✓ Alicja Korzeniecka-Bondar, Bożena Tołwińska, Urszula Wróblewska (red.), *Światy życia codziennego uczestników interakcji wychowawczych. Eksploracje – Analizy – Interpretacje. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 17*, Wydawnictwo Trans Humana, Białystok 2012;

- ✓ Magdalena Czubak-Koch, Piotr Mikiewicz (red.), *Między sferą prywatną a publiczną. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 18*, Wydawnictwo Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław 2014;
- ✓ Dorota Bis, Katarzyna Braun, Marek Jeziorański (red.), *Opowiem wam o swojej pasji: słowem, obrazem, dźwiękiem. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 19*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2015;
- ✓ Marta Krasuska-Betiuk, Sylwia Galanciak, Małgorzata Jabłonowska (red.), *O poszukiwaniu, poznawaniu i tworzeniu samego siebie. Perspektywa teoretyczna i empiryczna. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 20*, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2016;
- ✓ Katarzyna Maliszewska, Łukasz Michalski (red.), *Pułapki badań nad edukacją. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN. Zeszyt 21*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2020.

Zdjęcie 1. Zeszyty Naukowe Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN oraz książka jubileuszowa LSMP – wystawa w czasie XXVI Letniej Szkoły organizowanej przez Uniwersytet w Białymstoku. Fot. Małgorzata Makiewicz

W czasie Letnich Szkół Młode i Młodzi adepci nauki doświadczają autentycznego warsztatu pracy, w którym bardziej doświadczeni pomagają sprostać wysokim naukowym wymaganiom dotyczącym wystąpień i przygotowania artykułu do publikacji. Zatem

autorka czy autor staje się elementem relacji, pozycją w polu. Nie jest już indywidualnym bytem stającym wobec problemu i piszącym w przygnębiającym osamotnieniu, lecz członkinią lub członkiem wspólnoty naukowej, kimś, kto rozwija się wraz z innymi, w twórczym dialogu, we wspólnych poszukiwaniach. Pisanie nabiera charakteru rozwijania społecznego kapitału, nie zaś kapitału ludzkiego w rynkowym rozumieniu, gdzie produkuje się dla punktów i – ewentualnie – osobistego prestiżu. Pisanie jest zabieraniem głosu na forum, mówieniem do innych, równie zaangażowanym w konkretny problem. Można powiedzieć, że decyzja o publikacji w *Zeszytach* jest deklaracją polityczną⁷.

Przygotowane do publikacji artykuły są recenzowane. Jednak recenzje, które rokrocznie przygotowywała Prof. Maria Dudzikowa nie są tylko zwykłą oceną walorów i braków poszczególnych tekstów. Są one jednocześnie wskazaniem kolejnych możliwości naukowych czy publikacyjnych, wskazaniem tropów literaturowych czy kroków, które warto podjąć w celu wzbogacenia tekstu. Przygotowywanie recenzji *Zeszytu* zawsze łączyło się z większą dbałością o innych niż o samą siebie.

Szczególny trud Prof. Maria Dudzikowa włożyła w recenzję ostatniego, wspomnianego przez nas na początku tego tekstu, *Zeszytu pt. Pułapki badań nad edukacją* zredagowanego przez Katarzynę Maliszewską i Łukasza Michalskiego. Ukazał się on dwa lata po śmierci Pani Profesor. Jego recenzja powstawała w czasie ostatniego etapu walki z chorobą nowotworową. Pisanie recenzji i konsultacje z Autorkami i Autorami odbywały się już w hospicjum, w którym Pani Profesor przebywała. Przytoczmy dłuższy fragment tej recenzji, zachęcając jednocześnie czytelniczki i czytelników do przeanalizowania tekstów Młodych:

Z uznaniem należy już w pierwszych słowach stwierdzić, że przedłożony do opinii zbiór tekstów stanowi spójny program badawczy skoncentrowany wokół tytułowej kategorii pułapek badań nad edukacją [...]. Problematyka przedłożonej do recenzji publikacji mieści się w istocie zagadnień metodologicznych i pisarskich warsztatu naukowego młodego (i nie tylko) badacza. Poszczególne teksty układają się w spójną całość oglądu pułapek badań nad edukacją. Podjęte przez autorki i autorów problemy należą więc do niezmiernie istotnych, ale i często trudnych do analizowania ze względu na konieczność dotarcia do zjawisk i procesów złożonych lub ukrytych, wymagających spojrzenia na nie z (auto)perspektywy warsztatu naukowego badacza. Problematyka tekstów wpisuje się zatem w pałacę problemy wielu pedagogów.

Tym samym, co należy wyakcentować, podjęte w opiniowanym tomie rozważania stanowią bardzo ważny głos, wręcz fundamentalnie potrzebny zarówno szeroko pojętej edukacji, ale również samym pedagogom i pedagogom. I tu należy z uznaniem podkreślić, że autorzy nie zatrzymują

---

⁷ M. Chutorąński, J. Moroz, O. Szwabowski, *O idei Zeszytów Naukowych...*, dz. cyt., s. 466.

się w swojej intelektualnej pracy na interpretacjach teoretycznych, czy zdystansowanym opisie rzeczywistości, ale angażują się w zmianę poszukując w swoich eksploracjach dobrych praktyk budowania, rozwijania własnego warsztatu metodologicznego czy pisarskiego.

Profesor Dudzikowej zawsze zależało na Młodych, na ich rozwoju i tworzeniu warunków do ich samorozwoju. Zeszyty LSMP, które stworzyła, to z jednej strony wynik wspólnotowej pracy z uczestniczkami i uczestnikami każdej Szkoły, a z drugiej „wypuszczenie” ich pracy w sferę publiczną.

KONKLUZJA

Podsumowaniem niech staną się słowa Marii Dudzikowej:

a ja o LSMP mogłabym mówić... nieskończenie, tak jak Tuwim o zieleni. To jest temat na oddzielny wywiad. Powiem krótko: jest to praca zespołowa, na którą składa się mądrość i zapał (a także dofinansowanie) kolejnych współgospodarzy – instytutów czy wydziałów pedagogicznych różnych ośrodków akademickich w kraju. Oczywiście, nieoceniona jest rola wykładowców, coraz częściej przedstawicieli różnych dyscyplin. No i młodzież... młody narybek kadry pedagogicznej. Wzruszający w swoim dążeniu do profesjonalizmu⁸.

BIBLIOGRAFIA

- Bis D., Braun K., Jeziorański M., *Od pomysłu do wystąpienia, czyli o intelektualnej wyprawie przygotowujących referaty*, [w:] *Naukowa Wspólnota uczących się. XXX-lecie Letniej Szkoły Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN*, red. E. Bochno, A. Korzeniecka-Bondar, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Lublin 2016.
- Bochno Ewa, Bochno Ewelina, „*Dobra wasza gwizdzą ptaki. I tego trzymać się trzeba...*” – *trochę historii Letnich Szkół Młodych Pedagogów*, [w:] *Naukowa Wspólnota uczących się. XXX-lecie Letniej Szkoły Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN*, red. E. Bochno, A. Korzeniecka-Bondar, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Lublin 2016.
- Bruner J., *Kultura edukacji*, przeł. T. Brzostowska-Tereszkiewicz, Wydawnictwo Universitas, Warszawa 2006.
- Chutorański M., Moroz J., Szwabowski O., *O idei Zeszytów Naukowych Letniej Szkoły Młodych Pedagogów*, [w:] *Naukowa Wspólnota uczących się. XXX-lecie Letniej Szkoły Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN*, red. E. Bochno, A. Korzeniecka-Bondar, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Lublin 2016.
- Mills C.W., *Wyrobnia socjologiczna*, przeł. M. Bucholc, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.

---

⁸ J. Świetlikowska, *Mieć coś ważnego do powiedzenia drugiemu człowiekowi... Z profesor Marią Dudzikową rozmawia Jolanta Świetlikowska*, [w:] *Życie szkołą. Prace dedykowane Profesor Marii Dudzikowej*, red. R. Wawrzyniak-Beszterda, Oficyna Wydawnicza Garmond, Poznań 2008, s. 45–46.

Sztompka P., *Zaufanie. Fundament społeczeństwa*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2007.

Świetlikowska J., *Mieć coś ważnego do powiedzenia drugiemu człowiekowi... Z profesor Marią Dudzikową rozmawia Jolanta Świetlikowska*, [w:] *Życie szkół. Prace dedykowane Profesor Marii Dudzikowej*, red. R. Wawrzyniak–Beszterda, Oficyna Wydawnicza Garmond, Poznań 2008.

Author: Maria Czerepaniak-Walczak, Ewa Bochno

Title: From Idea to Presentation to Publication. Papers of the Forum of Young Pedagogues at the Pedagogical Sciences Committee of the Polish Academy of Sciences

Keywords: Summer School of Young Pedagogues, Forum of Young Pedagogues, Notebooks of Young Pedagogues

Discipline: Pedagogy

Language: Polish

Document type: Review article

Summary

The aim of the article is to introduce / recall the idea of Prof. Maria Dudzikowa, who for a quarter of a century was the head of the Summer Schools of Young Pedagogues at KNP PAN, what is and what role does the work on the Forum of Young Pedagogues as an experience in writing scientific texts and editing collective works.